

Mizând pe cooperare

Recomandări pentru fermieri, procesatori, distribuitori și comercianți de produse agro-alimentare de munte, precum și beneficiile comune ale unei cooperări de succes.

Această broșură oferă sfaturi utile privind comunicarea și cooperarea între factorii implicați în procesul de producție și distribuție al produselor agroalimentare din zona montană. Dacă deja sunteți familiarizați cu principiile generale ale acestora, dar aveți nevoie de informații suplimentare și contacte utile, broșura de față vine în întâmpinarea acestor nevoi.

Cuprins:

Cooperarea, catalizator al succesului	3
Modele europene de conlucrare	4
Avantajele cooperării	7
Acțiuni pentru succesul cooperării	9
Percepții și așteptări referitoare la produsele de munte . . .10	
Contacte utile	12
Programul LEADER	14
Mai multe informații? / Informații de contact	15

Cooperarea, catalizator al succesului

Ați visat vreodată ca produsul dumneavoastră să fie la fel de faimos precum Coca Cola? Sau să aveți resurse financiare pentru a vă promova produsele, crescându-vă progresiv cifra de afaceri? Practica a dovedit că acest lucru este posibil! Iată câteva exemple elocvente:

Modele europene de conlucrare

Norvegia – Cooperativa „Cartofi de munte Oppdal”

În localitatea Oppdal, 27 producători de cartofi au înființat în anul 1999 o cooperativă care gestionează în comun activitățile de sortare, ambalare și distribuție. Producătorii sortează și ambalează cartofii chiar din fermă, dar în cadrul cooperativei există și o firmă specializată în efectuarea acestor operațiuni la scară mare. Prin intermediul acestei firme și a unui distribuitor național (lanțul „Gartenhallen”), cooperativa se asigură că produsele sale ajung pe piața națională.

Încă din anul 2006, cooperativa a obținut o Indicație Geografică Protejată la nivel European. Întreaga producție se comercializează sub umbrela brandului „Cartofi de munte din Oppdal”, denumire care le-a facilitat accesul pe piața națională, precum și la diverse servicii de consultanță. Demn de menționat este faptul că particularitatea acestei cooperative este că grupează fermieri ce cultivă cartofii doar la altitudini mai mari de 400 m.

Scotia - Skye and Lochalsh Food Link

Expresie a asocierii unui grup de fermieri din arealul Munților Cullin, a Insulei Skye și din zona de nord-vest a Scoției, „Skye and Lochalsh Food Link” este o cooperativă de interes comunitar care primește suport financiar prin intermediul programul LEADER.

Entitatea include o paletă diversă de membrii, de la pescari, proprietari de terenuri, culegători de scoici, procesatori, cofetari, brutari, comercianți cu amănuntul, până la reprezentanți ai unor unități hoteliere sau de alimentație publică. Ca materializare efectivă a acestei colaborări, „Furgoneta pentru alimente” („Food Link Van”) se bucură de un real succes. Astfel, cu ajutorul unor mici furgonete, se colectează alimente de la 26 producători, de două ori pe săptămână. Acestea se distribuie la peste 60 de hoteluri, restaurante și comercianți cu amănuntul din întreaga zonă, susținând procesul de distribuție și ajutând la maximizarea legăturilor între producători, consumatorii locali și turiștii din zonă.

Datorită acestui model de cooperare, grupul a avut succes în:

- Stabilirea legăturilor între producători, puncte de vânzare și consumatori.
- Dezvoltarea de colaborări între sectorul alimentar și cel turistic.
- Prestarea unui serviciu local de distribuție a produselor alimentare (atât către magazine locale, cât și către consumatori).
- Stimularea producției locale și stabilirea de noi afaceri în regiune.
- Promovarea beneficiilor economice, de mediu, sociale și de sănătate ale unei alimentații locale.
- Îmbunătățirea accesului consumatorilor din regiune la alimente proaspete, sănătoase și accesibile din punct de vedere financiar.

Important!

Pentru a afla cum puteți accesa și dumneavoastră programul LEADER, vizualizați caseta informativă de la finalul acestei broșuri.

România - Biocoop Sibiu

Biocoop Sibiu (<http://www.biocoop.ro/>) este o cooperativă formată din 10 familii multilingve, în cadrul căreia sunt produse și comercializate o varietate de produse bio: lactate, plante medicinale, produse din carne, etc. Axul central al lanțului de distribuție îl constituie magazinul propriu al cooperativei, deschis în 2004, de altfel prima unitate de desfacere a produselor bio din

România. De asemenea, produsele tradiționale fabricate de membrii Biocoop mai sunt comercializate fie direct din gospodăriile țărănești, fie la târgurile de profil.

Biocoop se identifică cu numele președintelui său, Willy Schuster. În rusticul cadru oferit de propria gospodăria țărănească din satul Moșna (<http://www.bio-mosna.ro>), Willy și familia sa produc alimente bio și ecologice precum brânza cremă cu diferite arome, muștar, dulceață de trandafiri și cașcaval maturat. De menționat este și faptul că unele dintre familiile din cadrul Biocoop, pun la dispoziție și spații de cazare, oferind astfel o experiență integrată unică.

România - Asociația Crescătorilor Montani de Ovine „Dealul Negru”

Asociația Județeană a Crescătorilor Montani de Ovine (A.J.C.M.O.) „Dealul Negru”, din Bistrița-Năsăud este recunoscută pentru produsele tradiționale specifice Munților Rodnei și Someșului Superior. Grație eforturilor reunite ale membrilor acesteia s-a reușit obținerea atestatalui de produse ecologice tradiționale pentru brânza de bărbânță și laptele acru de oaie. Pașii următori vizează ambalarea produselor (în mici barbânțe tradiționale) și etichetarea cu marca “Dealul Negru”.

De precizat că, A.J.C.M.O., condusă de Vasile Turculeț (ajc-modealunegru@yahoo.com), este deopotrivă o asociație cu caracter profesional (n.r. având competențe în selecția și ameliorarea genetică a raselor, calificări în domeniul oieritului, consultanță privind subvențiile), cât și una de producători.

Ce concluzie se poate desprinde parcurgând aceste modele de cooperare?

Colaborarea tuturor actorilor implicați în producția și distribuția produselor alimentare din zone de munte poate duce la îmbunătățirea și creșterea vânzărilor într-un mod durabil. Totul începe însă cu o bună comunicare.

Avantajele cooperării

- Puteți **îmbunătăți procesul de producție** și inova, spre exemplu în privința **perioadelor optime de producție** sau **diversificarea producției**.
- Puteți asigura un **volum constant al producției**, ca de altfel și o **continuitate în producție**, pe termen lung. Astfel vă asigurați că aprovizionarea cu produse este continuă și mențineți în același timp o producție viabilă și de calitate.
- **Ambalajele sau alte materii prime** pot fi achiziționate în comun la prețuri competitive. Astfel puteți economisi costuri.
- **Costurile pentru promovare** și publicitate pot fi împărțite între participanți.
- Dobândiți succesul în marketing și promovare prin **utilizarea consecventă a unei singure mărci**, care poate atrage atenția consumatorului și deci obține fidelizarea acestuia. O marcă comună pentru produse poate fi stabilită mai ușor în cadrul unei cooperative/asociații. Clienții vă vor ține minte mai ușor, iar dumneavoastră vă veți crește cota de piață și cifra de afaceri.
- Împreună puteți **explora noi piețe de desfacere**, care pot fi atrase prin garantarea unor volume și perioade stabile de aprovizionare. De asemenea, veți putea estima cu mai multă precizie cererea de produse pe piață și veți puteți răspunde de acesteia.
- Anumite **fonduri și finanțări pot fi accesate mai ușor** de către un grup de producători decât individual. Certificarea produselor este, datorită costurilor, mai simplă dacă faceți parte dintr-un grup de producători.
- Puteți dezvolta împreună **planuri de afaceri și de marketing**

de succes. Puteți obține mai ușor consultanță și **acces la informații** în cadrul unei rețele organizate.

→ Doar lucrând împreună vă puteți **devansa mai ușor concurența**.

→ Produsele pot fi de asemenea **distribuite la nivel local, regional sau chiar național** prin intermediul unei cooperări. Organizați împreună un sistem de transport durabil pentru livrarea produselor.

Acțiuni pentru succesul cooperării

Posibilitățile oferite de o rețea de colaboratori sunt, după cum ați văzut, multiple, tot așa cum beneficiile comunicării și cooperării în cadrul lanțului de producție, procesare și distribuție, sunt indubitabile. Iată așadar ce trebuie să întreprindeți pentru a vă atinge scopul:

Acțiune	Realizat
Identificați ceilalți participanți din rețeaua de producție, procesare și distribuție și organizați întâlniri periodice cu aceștia	✓
Discutați despre problemele, așteptările și obiectivele pe care le aveți fiecare	✓
Identificați punctele forte și cele vulnerabile ale celor implicați, încercați să găsiți soluții împreună	✓
Cumpărați materiale colectiv	✓
Identificați cerințele clienților	✓
Aflați cum puteți îmbunătăți calitatea produselor și unde puteți inova (de exemplu în ceea ce privește ambalajul produsului, prezentarea acestuia și strategiile de promovare)	✓
Identificați cantitatea de produse pe care comercianții consideră că o pot vinde, capacitatea de producție a fermierilor și capacitatea de ambalare a procesatorilor. Rămâneți mereu în contact, pentru a vă putea adapta cerințelor.	✓
Oferiți volume mai mari și/sau game mai largi de produse	✓
Creați o marcă comună de desfacere a produselor	✓
Comunicați atributele produsului Dvs (ex: gust, ingrediente, prospețime) și procesele de producție folosite (ex: metodele tradiționale de producție, condițiile naturale de producție) prin intermediul unei varietăți de mijloace: ambalaje și etichete, postere, explicații directe oferite cumpărătorului...	✓
Căutați noi piețe de desfacere	✓
Promovați-vă mai mult produsele	✓

Percepții și așteptări referitoare la produsele de munte

Adesea, persoanele implicate în lanțul de producție și distribuție al produselor alimentare din zona de munte (fermieri, procesatori și comercianți cu amănuntul) au percepții și așteptări diferite de la același produs. Se întâmplă ca aceste idei să nu le fie cunoscute celorlalți actori, ori ca pentru ei acestea să fie mai puțin importante. Vă supunem atenției câteva dintre acestea:

- **Fermierii** sunt de părere că un mediu de producție natural este cel mai important.
- **Procesatorii** consideră menținerea producției la scară mică (și astfel o gestionare mai ușoară) cheia succesului.
- **Comercianții și distribuitorii** consideră ambalajul și gustul ca fiind cel mai important atribut al unui produs.
- Pentru **distribuitorii** de produse, producția la scară mică reprezintă o barieră importantă în desfacerea pe piațe.

Studiile întreprinse la inițiativa Euromontana - Asociația Europeană pentru Zonele Montane în 6 țări europene (Franța, Austria, Marea Britanie, Norvegia, Slovenia și România) au arătat că nevoile și așteptările actorilor implicați în lanțul de producție, distribuție și aprovizionare al produselor agro-alimentare de munte diferă de la grup la grup:

Fermierii intervievați reclamă sprijin cu privire la:

- unitățile de procesare la scară mică (în special modernizarea acestora și normele de igienă)
- sprijinirea inițiativelor locale pentru acțiuni colective (fi-nanțiar și consiliere)

Procesatorii ar dori să obțină sprijin pentru:

- Adaptarea tehnologiilor
- Promovare
- Abordări de tip lanț pentru mici întreprinzători

Comercianții și distribuitorii intervievați în cadrul acestui proiect au insistat pe calitatea constantă, cantitățile suficiente de produse și disponibilitatea produselor tot parcursul anului.

Important!

Discutând aceste perspective și nevoi împreună cu toți cei implicați în lanțul de producție, procesare și comercializare a produselor de munte veți găsi soluții adecvate pentru fiecare participant. Astfel, cererea de pe piață și capacitatea de producție pot fi coordonate, iar așteptările fiecăruia satisfăcute. Buna comunicare între partenerii și actorii unui lanț de producție/distribuție este cheia succesului produselor agroalimentare de munte pe piață și a distribuirii lor.

Contacte utile

Cercetările au relevat că elemente precum promovarea, marketingul și comunicarea caracteristicilor specifice ale produselor de munte sunt determinante în reușita acestui gen de afacere. În afara acestora, informațiile referitoare la înființarea unei cooperative, cele ce vizează accesarea fondurilor structurale, cele cu privire la ambalarea, prelucrarea produselor ori care au în vedere reglementările referitoare la standardele de igiena alimentară pot întregi succesul scontat.

Dacă aveți nevoie de informații utile în aceste privințe, puteți apela la una dintre următoarele instituții:

Formare profesionala și suport pentru producători

Federatia Agricultorilor de Munte Dorna

str. Oborului, nr. 11
Mun. Vatra Dornei, cod 725700
jud. Suceava

Tel/Fax: 0230.375.037

www.famdorna.ro

Persoana de contact:

Carmen Catuna, consultant ferme

Fundatia pentru Educatie și Dezvoltare Locală Agapis

B-dul Mihai Viteazu,
nr. 58/C.cam. 5, 450090
Zalău, Sălaj, România

Telefon: +4 0722 889 951

Fax: + 4 0260 620 002

www.agapis.ro

E-mail : office@agapis.ro

Bio-Moșna

Consultanță bio pentru mici agricultori

Cursuri de prelucrarea laptelui în gospodăria țărănească
Willy și Lavinia Schuster
str. Cetății nr. 543
557160 Moșna Romania

Tel:+40-269-862206

www.bio-mosna.ro

E-mail: willyschuster@yahoo.com

Fundatia Civitas Cluj-Napoca

B-dul. 21 Decembrie 1989, Nr. 108/22,
400124 Cluj-Napoca, Jud. Cluj,
Romania

Tel: +40-264-590.554

Fax: +40-264-590.555

www.civitas.ro

E-mail: office@civitas.ro

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Danuț Gițan - Consultant
Cursuri și calificări profesionale
dangatan@cefidec.ro

Organizații active în domeniul produselor alimentare tradiționale

EcoRuralis

Str. David Ferencs (Francisc),
nr 10, ap. 5
Cluj-Napoca, Jud. Cluj
400102 Romania

www.ecoruralis.ro

E-mail: ecoruralis@gmail.com

Fundatia ADEPT

Str. Principală nr. 166
Saschiz, Mureș 547510
Romania

Tel: 40 (0)265 711635

Fax: 40 (0)365 814076

www.fundatia-adept.org

Persoane de contact: Lenke Balint

WWF Maramureș

WWF Programul Dunăre-Carpați
România
Proiect One Europe More Nature

Tel.: +40 262 224 035

www.panda.org/dcpo

e-mail: editp@nvn.ro, lacisz@nvn.ro

Persoane de contact:

Edit Pop, Laszlo Szanto

Rețeaua SLOW Food în Romania:

În România există 10 entități care organizează activități în diferite comunități. Următoarele sunt situate în zone montane: Brasov, Bran-Moeciu, Cluj-Transilvania, Turda, Tarnava Mare, Tara Fagarasului, Sibiu. Pentru mai multe informatii vezi:

<http://www.slowfood.com/international/4/where-we-are>

Târguri și produse alimentare tradiționale:

Consiliul Județean Mureș

Strada Primăriei nr. 2
540026 Tîrgu Mureș, județul Mureș

Tel: 0265-263.211

Fax: 0265-268.718

E-mail: cjmures@cjmures.ro

Consiliul Județean Alba

Piata Ion I.C.Brătianu nr. 1
ALBA IULIA, 510118

Tel: 0258 813380

Fax: 0258 813325

E-mail: cjalba@cjalba.ro

Consiliul Județean Brașov

Adresa: B-dul Eroilor nr. 5, cam. 10
Brașov, România
Cod Poștal: 500007

Tel: 0268 410 777 int. 198

Fax: 0268) 475 576

E-mail: relatii_publice.cj@judbrasov.ro sau
office.cj@judbrasov.ro

Consiliul Județean Harghita

P-ta Libertatii nr.5
Miercurea Ciuc ; 530140

Tel: 0266.20.77.00

Fax: 0266.20.77.03

Email: office@cchr.ro

Programmul LEADER

LEADER este prescurtarea pentru "Liason Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale" și înseamnă "Legături între economia rurală și acțiunile de dezvoltare". Aceasta este o abordare folosită de Grupurile de Acțiune Locală (GAL) pentru a pune în aplicare și a finanța strategii locale de dezvoltare, pentru a promova parteneriatele public-private.

După cum arată exemplele din această broșură, programele Leader pot oferi bune oportunități de cooperare între fermele mici și mijlocii din zonele montane.

Programele LEADER pot sprijini rețelele de producție, procesare și distribuție în diferitele lor activități:

- LEADER poate acționa ca platformă regională: aducând împreună oamenii potriviți pentru demararea unei cooperări.
- Se pot desfășura diferite activități de negociere (lobbying) cu organizațiile și instituțiile regionale pentru a se obține măsurile politice dorite.
- Se pot acorda finanțări și suport pentru identificarea unui bun manager în dezvoltarea produselor alimentare tradiționale/de munte.
- Se pot acorda fonduri pentru investiții, marketing și cooperarea sectorului alimentar cu alte sectoare regionale sau actori interesați.

Toate acestea înseamnă că agricultura rurală la scară mică poate fi baza pentru dezvoltarea de proiecte LEADER, ducând la îmbunătățirea comunicării și creării unor rețele între actorii implicați în producția, procesarea și comercializarea produselor.

Aceasta se realizează prin organizarea de întâlniri și ateliere de lucru pentru a stabili parteneriate locale și pentru a asigura investiții financiare.

Fiecare județ dispune de un Compartiment de Dezvoltare Rurală Județeană, prin intermediul căruia puteți contacta Grupurile de Acțiune Locală.

La adresa <http://www.leader-romania.ro/> puteți accesa o listă online care include toate Grupurile de Acțiune Locală din România (GAL), cât și informații suplimentare despre programul LEADER. Această resursă a fost realizată la inițiativa Asociației de Prietenie „Ille et Vilaine - Sibiu”.

Pentru mai multe informații puteți de asemenea contacta Directoratele Regionale pentru Agricultură la următoarele numere de telefon:

Alba 0258/806.134, **Argeș** 0248/219.168, **Bihor** 259/416.722, **Bistrița-Năsăud** 0263/217.102, **Botoșani** 0231/514.262, **Brașov** 0268/478.529, **Buzău** 0238/412.807, **Caraș Severin** 0255/214.015, **Cluj** 0264/591.752, **Covasna** 0267/351.829, **Harghita** 0266/371.898, **Hunedoara** 0254/215.570, **Maramureș** 0262/213.550, **Mureș** 0265/262.145, **Neamț** 0233/213.902, **Olt** 0249/416.388, **Prahova** 0244/593.210, **Satu Mare** 0261/710.064, **Sălaj** 0260/661.336, **Sibiu** 0269/210.894, **Suceava** 0230/511.039, **Teleorman** 0247/315.580, **Timiș** 0256/220.944, **Vaslui** 0235/311.802, **Vrancea** 0237/222.593

Mai multe informații?

Mai multe informații despre acest subiect pot fi găsite pe site-ul www.mountaintrip.eu

<http://www.mountaintrip.eu/products/mountain-food-brochures-and-workshop.html>

Vă oferim mai multe broșuri:

- despre promovarea și etichetarea produselor de munte,
- despre legăturile dintre turism și produse de calitate din zone montane.

Fundația Adept Transilvania a publicat de asemenea o broșură asupra normelor de igiena alimentară:
www.fundatia-adept.org/bin/file/foodhygiene_r.pdf

Informații suplimentare despre posibilități de finanțare pot fi găsite și pe site-ul Ecoruralis la:
www.ecoruralis.ro/web/ro/Home/Subventii_/

Informații de contact

Textul și realizarea acestei broșuri au fost elaborate în cadrul proiectului **mountain.TRIP**:

mountain.TRIP Workpackage 6, c/o the Mountain Research Initiative
Institute of Geography, University of Bern, Elveția
Tel: +41 31 631 51 41
drexler@giub.unibe.ch
www.mountaintrip.eu

Conținuturile în limba română și informațiile la nivel regional au fost elaborate în cadrul proiectului mountain.TRIP:

Catalina Munteanu
Centre for Mountain Studies, University of the Highlands and Islands
Perth College, Crieff Road, Perth, PH1 2SY, Scotland
catalina.munteanu@perth.uhi.ac.uk

Această broșură se bazează pe rezultatele proiectului de cercetare EuroMARC.

Obiectivul principal al proiectului EuroMARC a fost de a evalua percepțiile și interesul pentru produsele alimentare din zonele de munte în rândurile consumatorilor și comercianților europeni, cu scopul de a găsi modalități de a îmbunătățirii acestora, contribuind astfel la îmbunătățirea și gestiunea durabilă a diversității biologice, rurale, culturale și economice a arilor montane.

EuroMARC este un proiect inițiat de către Euromontana, Asociația Europeană pentru Cooperarea între Zonele Montane. Informațiile complete despre proiect sunt disponibile în limbile franceză, engleză și germană la
<http://www.mountainproducts-europe.org/>

EUROMONTANA

Place du Champs de Mars, 2
1050 Brussels
Belgium
Tel: +32.2.280.42.83.
Fax: +32.2.280.42.85.
www.euromontana.org

Persoane de contact:

Marie Guitton
marie.guitton@euromontana.org (Franceză și Engleză)

Ancuta Pasca

ancuta.pasca@euromontana.org (Română, Franceză și Engleză)

Broșuri realizate cu suportul:

Financiar: EU FP7

Imagini: Fundatia ADEPT, FAMD Dorna, Claudia Drexler, Iulian Dutu, Marius Halmaghi, Vasile Turculet, flickr user „totheforest”

Traduceri: Andrei Ciobanu

Redactare texte: Camelia Moise

